

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

15 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari, Mariana Pitic

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli și de inculpatul Ion Mămăligă, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 1 decembrie 2020, în cauza penală în privința lui

Mămăligă Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar din r-nul Călărași sat. XXXXX, domiciliat în mun. Chișinău XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.10.2012-29.12.2017;

Instanța de apel: 09.10.2018-04.12.2018;

16.08.2019-07.10.2019

03.06.2020-01.12.2020;

Instanța de recurs: 01.03.2019-09.07.2019;

27.12.2019-03.03.2020;

09.02.2021-15.04.2021.

Asupra admisibilității în principiu a recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 29 decembrie 2017, acțiunile lui Ion Mămăligă au fost încadrate în baza art. 333 alin. (1) Cod penal (red. 2002).

Procesul penal în privința lui Ion Mămăligă, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 220, art. 333 alin. (1) Cod penal (red. 2002), a fost încetat, în legătură cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

De asemenea, a fost soluționată soarta corpurilor delictive, iar banii în sumă de 300 euro cu nominalul de 100 euro a fost dispus de a fi confiscați în contul statului după rămânerea definitivă a sentinței.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că organul de urmărire penală a indicat că inculpatul Ion Mămăligă, având calitatea de director al SRL „Microbuz”, care era deținătorul autorizației de activitate a rutei de transport urban de pasageri nr. 105, adică fiind persoană care gestionează o organizație comercială, căreia în organizația indicată, i s-a acordat, permanent sau provizoriu, prin numire, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării atribuțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în exercițiul funcției a extorcat și primit mită sub formă de bani ce nu i se cuvin, pentru a opera modificări necesare în legătură cu schimbarea proprietarului mijlocului de transport ce activează pe ruta de transport de pasageri nr. 105 din mun. Chișinău și a permite activitatea pe rută a noului proprietar al unității de transport, prin ce a comis luarea de mită, infracțiune prevăzută de art. 333 Cod penal, în următoarele circumstanțe.

La 4 mai 2012, Sergiu Cavliuc, ca proprietar al microbuzului ce activează pe ruta nr. 105, administrată de SRL „Microbuz”, s-a adresat către directorul acestei companii, Ion Mămăligă cu rugămintea a opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului către Igor Aramă, care intenționa să activeze în continuare pe ruta nr. 105.

Ion Mămăligă, având intenția de a intra în posesia banilor, ce nu i se cuvin, a extorcat de la Sergiu Cavliuc suma de 300 euro pentru a accepta și opera modificările necesare, și a permite noului proprietar de a activa în continuare cu microbuzul pe ruta nr. 105 din mun. Chișinău.

La 5 mai 2012, în scopul realizării intenției sale ilegale de intrare în posesia banilor ce nu i se cuvin, Ion Mămăligă i-a stabilit lui Sergiu Cavliuc o întâlnire în incinta SRL „Microbuz” din str. Calea Iașilor 10/3, unde ilegal, prin extorcare a primit de la acesta suma de 300 euro, ce echivalau conform cursului oficial al BNM cu 4638 lei, ce nu i se cuvin, pentru a accepta și opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului de Sergiu Cavliuc către Igor Aramă și a permite noului proprietar să activeze în continuare cu microbuzul pe ruta nr. 105 din mun. Chișinău.

Prima instanță a menționat că organul de urmărire penală a indicat că prin acțiunile sale, Ion Mămăligă a comis infracțiunea prevăzută de art. 333 alin. (2) lit. c) Cod penal, după indicii calificativi - luarea de mită, adică pretinderea și primirea de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală a bunurilor sub formă de bani, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale, faptă săvârșită prin extorcarea mitei.

Prima instanță a recalificat acțiunile inculpatului în baza art. 333 alin. (1) Cod penal (redacția 2002), conform indicilor calificativi - luarea de mită, adică pretinderea și primirea de către o persoană care gestionează o organizație

comercială, obștească sau o altă organizație nestatală a bunurilor sub formă de bani, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către:

2.1. Procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Ion Mămăligă să fie condamnat în baza art. 333 alin. (2) lit. c) Cod penal și deoarece infracțiunea a fost comisă până la intrarea în vigoare a modificărilor legislative din 7 noiembrie 2016, să-i fi aplicată o pedeapsă de 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare în domeniul transporturilor publice pe un termen de 5 ani.

Apelantul a invocat că, instanța de judecată nu a analizat și apreciat corect probele aduse de partea acuzării, examinate în cadrul cercetării judecătorești, punând la bază doar niște presupuneri că mita nu a fost extorcată de Ion Mămăligă.

2.2. Inculpatul Ion Mămăligă, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat din motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că nu a fost prezent la pronunțarea sentinței, fiind plecat din țară. Mai mult, a indicat că sentința nu este motivată în partea constatării vinovăției sale, nefiind administrate probe ce ar demonstra existența în acțiunile sale a elementelor constitutive a infracțiunii incriminate, iar probele prezentate au fost obținute prin provocare.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 4 decembrie 2018, apelul inculpatului a fost respins, iar cel declarat de către procuror a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Ion Mămăligă a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (2) lit. c) Cod penal și condamnat la 2 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul transporturilor pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

De asemenea, a fost soluționată soarta corpurilor delictive, iar banii în sumă de 300 euro cu nominalul de 100 euro a fost dispus de a fi confiscați în contul statului.

4. Avocatul Ion Gavriiliuc a declarat recurs ordinar în interesele inculpatului Ion Mămăligă în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel din 4 decembrie 2018, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Apelantul a invocat că, instanța de apel a statuat greșit pe textul alin. (1) art. 333 Cod penal, ce nu corespunde redacției anului 2002 și că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 9 iulie 2019, recursul a fost admis, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 7 octombrie 2019, apelul inculpatului a fost respins, ca fiind depus peste termen și admis apelul declarat de procuror, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care procesul penal pe învinuirea în baza art. 333 alin. (1) Cod penal a inculpatului Ion Mămăligă a fost încetat din motiv că a intervenit prescripția răspunderii penale, fiind soluționată și soarta corpurilor delictive, iar banii în sumă de 300 euro cu nominalul de 100 euro, a fost dispus de a fi confiscați în contul statului.

7. Decizia instanței de apel din 7 octombrie 2019, a fost contestată cu recurs ordinar de către:

7.1. Procuror, care a indicat temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală și a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul a invocat că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

7.2. Avocatul Ion Gavriluc în interesele inculpatului Ion Mămăligă, care a indicat temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, și a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul a invocat că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

8. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 3 martie 2020, au fost admise recursurile ordinare declarate, casată total decizia instanței de apel din 7 octombrie 2019 și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a constatat că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 1 decembrie 2020, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către inculpat și a fost admis apelul declarat de către procuror, casată total sentința primei instanțe și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ion

Mămăligă a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (1) Cod penal și a fost liberat de pedeapsa penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Totodată, a fost soluționată soarta corpurilor delictive, iar în temeiul art. 106 Cod penal, banii în sumă de 300 euro cu nominalul de 100 euro, au fost confiscăți în contul statului.

9.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că lipsesc careva dubii sau bănuieli care ar putea pune la îndoială vinovăția inculpatului Ion Mămăligă în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a constatat că Ion Mămăligă, având calitatea de director al SRL „Microbuz”, care era deținătorul autorizației de activitate a rutei de transport urban de pasageri nr. 105, adică fiind persoană care gestionează o organizație comercială, căruia în organizația indicată, i s-a acordat, permanent sau provizoriu, prin numire, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării atribuțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în exercițiul funcției a extorcat și primit mită sub formă de bani ce nu i se cuvin, pentru a opera modificări necesare în legătură cu schimbarea proprietarului mijlocului de transport ce activează pe ruta de transport de pasageri nr. 105 din mun. Chișinău și a permite activitatea pe rută a noului proprietar al unității de transport, prin ce a comis luarea de mită, infracțiune prevăzută de art. 333 Cod penal, în următoarele circumstanțe.

La 4 mai 2012, Sergiu Cavliuc, ca proprietar al microbuzului ce activează pe ruta nr. 105, administrată de SRL „Microbuz”, s-a adresat către directorul acestei companii, Ion Mămăligă, cu rugămintea de a opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului către Igor Aramă, care intenționa să activeze în continuare pe ruta nr. 105.

Ion Mămăligă, având intenția de a intra în posesia banilor, ce nu i se cuvin, a extorcat de la Sergiu Cavliuc suma de 300 euro pentru a accepta și opera modificările necesare, și a permite noului proprietar de a activa în continuare cu microbuzul pe ruta nr. 105 din mun. Chișinău.

La 5 mai 2012, în scopul realizării intenției sale ilegale de intrare în posesia banilor ce nu i se cuvin, Ion Mămăligă i-a stabilit lui Sergiu Cavliuc o întâlnire în incinta SRL „Microbuz” din str. Calea Ieșilor, 10/3, unde ilegal, prin extorcare a primit de la acesta suma de 300 euro, ce echivalau conform cursului oficial al BNM cu 4638 lei, ce nu i se cuvin, pentru a accepta și opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului de Sergiu Cavliuc către Igor Aramă și a permite noului proprietar să activeze în continuare cu microbuzul pe ruta nr. 105 din mun. Chișinău.

Instanța de apel a calificat acțiunile inculpatului Ion Mămăligă în baza art. 333 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi: luarea de mită, adică

pretinderea și primirea de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală a bunurilor sub formă de bani, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale.

Totodată, instanța de apel a respins motivele invocate de acuzatorul de stat ce țin de recalificarea faptei incriminate inculpatului din art. 333 alin. (1) Cod penal în baza articolului 333 alin. (2) lit. c) Cod penal, argumentând în acest sens că partea acuzării nu a prezentat suficiente probe care ar demonstra că inculpatul a comis fapta prejudiciabilă inclusiv prin extorcare.

De asemenea, instanța de apel a reținut că vinovăția inculpatului Ion Mămăligă în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (1) Cod penal, este demonstrată prin probe verificate în instanța de apel, descrise și apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, în conținutul deciziei instanței de apel (f. d. 177-178 vol. III).

Cu referire la apelul declarat de inculpat, instanța de apel a considerat că este nefondat, deoarece versiunea privind nevinovăția inculpatului este combătută prin circumstanțele stabilite și probele administrate în cauză - declarațiile martorilor audiați, raportul de expertiză și celelalte probe verificate în cadrul ședinței instanței de apel, care din punct de vedere al coroborării lor demonstrează comiterea infracțiunii incriminate de către inculpat.

În acest sens, instanța de apel a respins ca neîntemeiate și argumentele inculpatului Ion Mămăligă că ar fi fost provocat la comiterea infracțiunii și a indicat că aceste motive se combat prin declarațiile martorilor Irina Cavliuc, Galina Paladii, Igor Aramă, declarațiile specialistului Grigore Vasilache, precum și materialele cauzei.

Totodată, instanța de apel a reținut că inculpatul Ion Mămăligă a comis infracțiunea prevăzută de art. 333 alin. (1) Cod penal la 4 mai 2012, iar din ziua săvârșirii acesteia au trecut mai mult de 5 ani, fapt ce a impus necesitatea de a înceta procesul penal, cu liberarea acestuia de răspundere penală, pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

10. Decizia instanței de apel din 1 decembrie 2020 este contestată cu recurs ordinar de către:

10.1. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de instanța de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar faptei săvârșită i s-a dat o încadrare juridică greșită;

- probele administrate de organul de urmărire penală, demonstrează vinovăția inculpatului Ion Mămăligă în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (2) lit. c) Cod penal;

- calificativul de „extorcare” în speță se manifestă prin nesatisfacerea de către Ion Mămăligă, care deținea funcția de administrator al SRL „Microbuz”, a solicitării lui Sergiu Cavliuc, privind înregistrarea/modificarea noului proprietar al mijlocului de transport, astfel că ultimul era nevoit să transmită remunerație ilicită către inculpat, pentru a evita lezarea unor interese ale părții vătămate;

- din confruntarea martorului Sergiu Cavliuc cu inculpatul Mămăligă Ion din 13.09.2012 (f. d. 113-115 vol. I), rezultă că Sergiu Cavliuc nu i-a propus bani lui Ion Mămăligă, dar ultimul a pretins suma de 300 euro pentru perfectarea actelor necesare și contribuirea la realizarea modificărilor de proprietari a mijlocului de transport și înregistrarea lui Igor Aramă în locul lui Sergiu Cavliuc;

- instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 414 Cod de procedură penală, prin ce nu a rezolvat fondul apelului;

- versiunea părții apărării privind nevinovăția inculpatului și argumentele invocate de aceasta, instanțele urmau să le aprecieze drept o metodă de apărare în vederea eschivării de la răspunderea penală;

- pe parcursul cercetării judecătorești au fost constatate și elucidate circumstanțele comiterii de către Ion Mămăligă a infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (2) lit. c) Cod penal, iar instanța de judecată nejustificat le-a reîncadrat în baza art. 333 alin. (1) Cod penal, oferind astfel o soluție contradictorie circumstanțelor de fapt elucidate.

10.2. Inculpatul Ion Mămăligă, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii încriminate.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- nu au fost întrunite elementele infracțiunii;

- faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită

- recursul este declarat în termen, or recurentul nu a participat la ședința din 29 decembrie 2020 de pronunțare a deciziei integrale, acesta fiind plecat din țară în perioada 9 decembrie 2020 - 8 ianuarie 2021, a luat cunoștință cu decizia instanței de apel la 28 ianuarie 2021, iar potrivit pct. 9 a Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr 9/2009, „*termenul de declarare a recursului pentru inculpatul care a lipsit atât la dezbatere, cât și la pronunțarea deciziei, chiar dacă a fost reprezentat de avocat, curge de la înmânarea copiei de pe hotărârea judecătorească*”;

- decizia instanței de apel nu respectă indicațiile stabilite de instanța de recurs ordinar;

- instanța de apel nu a apreciat probele propuse de partea apărării, cum ar fi declarațiile martorilor Ion Cotruță, Grigore Gotcă, Ștefan Gîrbu. De asemenea instanța de apel nu a dat nici o semnificație declarațiilor martorilor acuzării Galina Paladii și Grigore Vasilache;

- instanța de apel nu a făcut o apreciere a probelor din dosar, nu și-a format o convingere în urma examinării acestora în ansamblu, sub toate aspectele, în mod obiectiv prin prisma art. 101 alin. (2) Cod de procedură penală;

- în decizia instanței de apel lipsește în partea descriptivă motivarea privind constatarea probatoriului și motivarea asupra învinuirii, și greșit a constatat întrunirea elementelor infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (1) Cod penal în acțiunile inculpatului;

- instanțele de judecată au aplicat textul legii ce nu era aplicabil în speță, fiind încălcat principiul neretroactivității legii;

- nu este clar, cum ar fi putut inculpatul să faciliteze sau dimpotrivă să împiedice transferul proprietății mijlocului de transport, din moment ce nu avea atribuții în acest sens, astfel lipsește calitatea specială de subiect activ al infracțiunii, cât și scopul de luare de mită;

- prin faptul nemotivării constătărilor privind vinovăția inculpatului, instanța de apel a încălcat principiul prezumției nevinovăției și aflării adevărului, cât și dreptul inculpatului la un proces echitabil;

- instanța de apel nu s-a expus pe motivul părții apărării, precum că probele prezentate de partea acuzării în susținerea învinuirii sunt lovite de nulitate, acestea fiind obținute prin provocarea, facilitarea și încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii;

- instanța de apel a dat o încadrare juridică greșită a faptei, or a reținut eronat în sarcina inculpatului calificativele "pretindere și primire", intrate în vigoare după comiterea la 5 mai 2012 a faptei incriminate;

- instanța de apel nu a făcut o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor cauzei, dar s-a limitat la preluarea superficială a unor pasaje din rechizitoriu sau hotărâri anterioare.

11. La recursul ordinar declarat de către procuror, în temeiul art. 431 alin. (1¹) Cod de procedură penală, a depus referință inculpatul Ion Mămăligă, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia.

12. Cu referire la recursul declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli:

Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În speță se reține, că potrivit textului recursului, procurorul invocă temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, sub aspectele că: *„instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar faptei săvârșită i s-a dat o încadrare juridică greșită”*.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că motivele invocate de recurent în susținerea acestor temeiuri de recurs nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei.

Astfel, ce ține de temeiul de recurs invocat de către procuror, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de calificare a acțiunilor inculpatului Ion Mămăligă în baza art. 333 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal constată că nu este incident în speță, dat fiind faptul că, instanța de apel, la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și prin hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor relevante, invocate în apelul declarat de către procuror, întemeindu-și soluția în baza probelor cercetate de prima instanță, verificate și apreciate corect de instanța de apel prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, descrise și analizate în decizia sa (f.d. 177 - 180 , vol. III), iar decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care își întemeiază soluția corectă de recunoaștere a lui Ion Mămăligă vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (1) Cod penal și liberarea acestuia de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, din considerentul că de către partea acuzării nu s-au prezentat careva probe ce ar confirma că inculpatul Ion Mămăligă ar fi comis infracțiunea prevăzută de art. 333

alin. (2) lit. c) Cod penal, fără a comite vreo eroare de drept ce ar afecta legalitatea și corectitudinea deciziei contestate.

De asemenea, ce ține de argumentele recurentului descrise la pct. 10.1, se atestă că acesta primordial își manifestă dezacordul cu aprecierea de către instanța de apel a probelor administrate de către organul de urmărire penală în prezenta cauză, printre care și procesul-verbal de confruntare a martorului Sergiu Cavliuc cu inculpatul Ion Mămăligă din 13 septembrie 2012 (f. d. 113-115 vol. I), care în opinia lui confirmă vinovăția inculpatului Ion Mămăligă în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (2) lit. c) Cod penal și că probele respective nu au fost apreciate corect conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, Colegiul penal reține că nu pot fi acceptate, din considerentul că aceste probe nu confirmă vinovăția inculpatului Ion Mămăligă în comiterea infracțiunii incriminate de organul de urmărire penală, calificate de acesta în baza art. 333 alin. (2) lit. c) Cod penal, reprezentând doar opinia subiectivă greșită a recurentului, care consideră că probele cercetate confirmă învinuirea adusă inculpatului și în partea calificativului de estorcare.

Mai mult, din conținutul recursului ordinar declarat, rezultă că recurentul face o proprie apreciere greșită a probelor în temeiul cărora instanța de apel și-a întemeiat soluția de calificare a acțiunilor inculpatului Ion Mămăligă în baza art. 333 alin. (1) Cod penal, iar de către procuror ar fi fost prezentate suficiente probe în demonstrarea prezenței în acțiunile inculpatului și calificativului de estorcare, însă instanța de recurs ordinar la acest capitol atestă că nu poate fi acceptată această versiune, or contravine constatărilor corecte a instanței de apel în prezenta speță, întemeiate just pe cumulul de probe descris, verificat și apreciat de instanța de apel în decizia sa prin prisma art. 101 Cod de procedură penală (f. d. 177 - 180 vol. III).

Prin urmare, se atestă că în speță nu este incident nici temeiul de recurs invocat de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, or instanța de apel just a constatat că nu a fost demonstrată de către partea acuzării prin probe credibile și incontestabile învinuirea de comitere de către inculpatul Ion Mămăligă a infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (2) lit. c) Cod penal, iar rechizitoriul în partea calificativului extorcării este întemeiat doar pe presupuneri care nu au fost înlăturate de către partea acuzării, or conform art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile Codului de procedură penală, se interpretează în favoarea inculpatului.

În acest context, Colegiul penal invocă că sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului. Or, CtEDO în hotărârea

Capeau vs. Belgia din 13.01.2005, a constatat că, „în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, inter alia, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării”.

Astfel, Colegiul penal conchide că temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe aspectele contestate nu se identifică, or instanța de apel s-a expus în decizia sa, detaliat și argumentat asupra fiecărei probe prezentate și chestiunilor esențiale invocate în apel de către procuror, iar motivarea din decizia acesteia, în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16 februarie 2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

13. Cu referire la recursul declarat de inculpatul Ion Mămăligă:

Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță, Colegiul penal atestă că de către inculpatul Ion Mămăligă, prin intermediul apărătorului său a fost depusă în instanța de apel o cerere semnată unipersonal de către inculpat și datată cu 1 decembrie 2020, prin care acesta a încredințat ca interesele sale să fie reprezentate de către avocatul Ion Gavriluic și a solicitat instanței de apel examinarea cauzei în lipsa sa (f. d. 161 vol. III), cerere

care în urma audierii participanților la proces, a fost acceptată de instanța de apel (f. d. 166 vol. III).

Ulterior, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 1 decembrie 2020, a fost pronunțat la 1 decembrie 2020 în prezența apărătorului inculpatului - Ion Gavriiliuc, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f. d. 168 vol. III), acesta fiind informat că pronunțarea deciziei integrale va avea loc pe data de 29 decembrie 2020.

Ulterior, la 29 decembrie 2020, în lipsa inculpatului Ion Mămăligă și a apărătorului său Ion Gavriiliuc - informat despre data pronunțării deciziei integrale, a fost pronunțată integral decizia instanței de apel, iar la 13 ianuarie 2020 copia deciziei a fost expediată inculpatului Ion Mămăligă (f. d. 184 vol. III).

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de 30 de zile de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării acesteia.

În acest context, Colegiul penal reține că la 26 februarie 2021, conform ștampilei Grefei Curții Supreme de Justiție (f. d. 205 vol. III), inculpatul Ion Mămăligă a declarat recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, evident peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege, invocând doar niște argumente declarative privind depunerea tardivă a recursului, nesuținute prin careva acte sau probe confirmative.

În acest sens, Colegiul penal respinge ca neîntemeiate argumentele recurentului ca motive de depunere tardivă a recursului, că *"nu a participat la ședința din 29 decembrie 2020 de pronunțare a deciziei integrale, acesta fiind plecat din țară în perioada 9 decembrie 2020 - 8 ianuarie 2021 și că a luat cunoștință cu decizia instanței de apel la 28 ianuarie 2021, iar potrivit pct. 9 a Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr 9/2009, "termenul de declarare a recursului pentru inculpatul care a lipsit atât la dezbateri, cât și la pronunțarea deciziei, chiar dacă a fost reprezentat de avocat, curge de la înmânarea copiei de pe hotărârea judecătorească"*, or după cum s-a constatat supra, acesta a depus cerere să fie examinată cauza de instanța de apel în lipsa sa, dar cu participarea apărătorului său - Ion Gavriiliuc, care, după cum rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel, a participat la ședința de judecată din ziua pronunțării dispozitivului deciziei și a fost informat despre data pronunțării deciziei integrale.

Astfel, Colegiul penal atestă că în temeiul obligațiilor asumate de avocatul Ion Gavriiliuc de apărare a intereselor inculpatului Ion Mămăligă în instanțele de judecată în prezenta cauză penală (fapt confirmat prin mandatul anexat la materialele cauzei (f. d. 218 vol. II), precum și cererea inculpatului Ion Mămăligă din 1 decembrie 2020 (f. d. 161 vol. III), acesta urma să informeze inculpatul Ion

Mămăligă despre cursul dosarului și data pronunțării integrale a deciziei instanței de apel.

Mai mult, Colegiul penal invocă că la 13 ianuarie 2020 copia deciziei a fost expediată inculpatului Ion Mămăligă (f. d. 184 vol. III), iar decizia integrală a instanței de apel a fost publicată pe portalul instanței de apel la 30 decembrie 2020 și astfel, părțile au avut posibilitatea de a accesa conținutul acestei decizii și de a depune cererea de recurs ordinar, în termenul legal prevăzut de lege.

Totodată, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar declarat la 26 februarie 2021 de către inculpatul Ion Mămăligă, împotriva deciziei instanței de apel din 1 decembrie 2020, pronunțată integral la 29 decembrie 2020, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomariov vs Ucraina (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodi vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

14. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli împotriva deciziei din 1 decembrie 2020 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, ca fiind vădit neîntemeiat.

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Ion Mămăligă împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 1 decembrie 2020, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 13 mai 2021.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic